

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wskaźniki oświatowe

Jan Herczyński

Koordynator projektu, ICM UW

Warszawa 11 maja 2011

Zakres prezentacji

- Co to są wskaźniki oświatowe i do czego służą
- Wskaźniki odniesienia
- Wskaźniki lokalne
- Wskaźniki oświatowe a strategie oświatowe
- Wskaźniki oświatowe a informacje o stanie realizacji zadań oświatowych

Wskaźniki oświatowe

Ważne przykłady:

- Średnia wielkość oddziału klasowego
- Wydatki bieżące w przeliczeniu na ucznia
- Wydatki bieżące w przeliczeniu na oddział klasowy
- Frekwencja

Wskaźniki oświatowe 2

Wskaźnik lub indeks – stosunek (iloraz) dwóch danych statystycznych lub budżetowych

- Średnia wielkość oddziału klasowego: liczba uczniów podzielona przez liczbę oddziałów
- Frekwencja: liczba godzin opuszczonych przez uczniów podzielona przez ogólną liczbę godzin

Wskaźniki oświatowe 3

Wskaźnik oświatowy jest istotny dla JST, jeżeli:

- Syntetycznie charakteryzuje sieć szkolną
- Ma bezpośredni wpływ na poziom nauczania lub na poziom wydatków
- Pozwala ocenić (diagnozować) sytuację szkół
- Oparty jest na wiarygodnych i sprawdzalnych danych
- Zapewnia ciągłość analizy w czasie

Wskaźniki odniesienia

- Państwo polskie zbiera ogromne ilości danych statystycznych (GUS, SIO) oraz budżetowych (RB)
- Dane te są dostępne, ale nie zawsze łatwo jest z nich korzystać
- Próby tworzenia na ich podstawie wskaźników są podejmowane, ale mało systematycznie
- Jednak wskaźniki są nam wszystkim potrzebne

Wskaźniki odniesienia 2

- Przez wskaźniki odniesienia rozumiemy takie wskaźniki oświatowe, które można obliczyć już dziś na podstawie zbieranych publicznie danych
- Wskaźniki odniesienia powinny być obliczane na wybranych poziomach agregacji, oddzielnie dla różnych typów szkół
- Główne źródła danych do wskaźników odniesienia: SIO, RB

Wskaźniki odniesienia 3

- Zespół UW projektu *Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym* podjął się obliczenia i udostępnienia zestawu wskaźników odniesienia
- Zagregowane wskaźniki będą powszechnie dostępne na stronie internetowej projektu
- Wskaźniki indywidualnych gmin i powiatów będą udostępniane na prośbę danej JST

Wskaźniki odniesienia 4

Poziomy agregacji dla wskaźników odniesienia :

- Kraj, województwa
- Decyle gmin pod względem liczby ludności i dochodów w przeliczeniu na mieszkańca
- Analogiczne kwartyle powiatów
- Funkcjonalne typy gmin (metropolie, gminy przemysłowe, gminy po-PGR itp.)
- Powiaty ziemskie i grodzkie

Wskaźniki odniesienia 5

Cztery obszary objęte wskaźnikami odniesienia:

- Organizacja pracy szkół (7 wskaźników)
- Wyrównywanie szans (4 wskaźniki)
- Kadra (6 wskaźników)
- Finansowanie oświaty (5 wskaźników)

Liczba wskaźników celowo ograniczona

Wskaźniki odniesienia 6

Problemy ze wskaźnikami odniesienia:

- Część danych SIO niewiarygodna, bo nigdy nie wykorzystywana, więc niezweryfikowana
- Niektóre dane bardzo trudne do obliczenia (np. etaty nauczycieli w zespołach szkół)
- Dane z różnych źródeł (SIO, RB) często są trudno porównywalne i niespójne

Wskaźniki lokalne

- Wskaźniki odniesienia są przydatnym narzędziem analizy, ale niektóre ważne aspekty funkcjonowania oświaty nie są objęte przez obowiązkową sprawozdawczość
- Wiele danych dostępne są tylko lokalnie, na poziomie konkretnej szkoły lub JST
- Dane te mogą być źródłem do tworzenia wskaźników o charakterze lokalnym

Wskaźniki lokalne 2

Przykłady wskaźników lokalnych:

- Frekwencja szkolna
- Migracje uczniów pomiędzy obwodami szkolnymi (obwody *zyskujące* i *tracące* uczniów)
- Dostępność i wykorzystanie zajęć pozaszkolnych

Można też określać wiele lokalnych wskaźników dotyczących nauczycieli .

Wskaźniki lokalne 3

- Z punktu widzenia JST wskaźniki lokalne są równie pożyteczne jak wskaźniki odniesienia
- Wskaźniki lokalne muszą być samodzielnie obliczane (problemy metodologii) i są trudniej porównywalne
- JST może definiować dla siebie, obliczać i stosować wszystkie wskaźniki lokalne, które uzna za przydatne w swojej specyficznej sytuacji

Wskaźniki a strategie oświatowe

- Wskaźniki oświatowe powinny być podstawą diagnozy leżącej u podstaw strategii
- Cele strategiczne można formułować w języku wskaźników światowych („zredukujemy absencję szkolną do poziomu...”)
- Wskaźniki są dobrym narzędziem monitorowania wdrażania strategii i oceny jej efektów

Wskaźniki a informacje o stanie

- Składanie *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych* to nowy obowiązek JST
- Wskaźniki oświatowe zawarte w Informacjach pozwalają na porównywanie danej JST z innymi, podobnymi JST w kraju,
- Wskaźniki pozwalają na porównywanie JST z samą sobą w poprzednich latach i pokazują ewolucję lokalnych systemów szkolnych